



Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över promemoria: Ett stärkt straffrättsligt skydd mot upprepad trafikbrottslighet och en utvärdering av den nedre promillegränsen för sjöfylleri

Hovrätten yttrar sig i förekommande fall över förslagen i den ordning de behandlas i promemorian.

Höjda straffskalor m.m.

I promemorian nämns att det torde kunna förekomma fall av t.ex. rattfylleri där det föreligger exceptionellt försvårande omständigheter och där nuvarande straffmaximum framstår som alltför lågt. Så torde också, sägs det, kunna vara fallet vid flerfaldig brottslighet och återfall i brott. Vissa exempel ges. Hovrätten har dock svårt att föreställa sig när straffvärdet för enskilda gärningar ska kunna nå upp till mer än dagens maximum. Hovrätten ställer sig tveksam till att en höjning av straffskalorna kommer att medföra att återfall beaktas i högre utsträckning. När det gäller flerfaldig brottslighet erinrar hovrätten om bestämmelsen i 26 kap. 2 § brottsbalken, som har redogjorts för i promemorian men inte som ett skäl mot att höja straffskalorna.

Ett skäl som nämns i promemorian för att höja straffmaximum för rattfylleri av normalgraden och olovlig körning, grovt brott, är att möjliggöra användning av straffprocessuella tvångsmedel vid denna typ av brottslighet. Om det är det bärande skälet torde det i stället kunna lösas genom ett genomförande av förslaget i departementspromemorian Snabbare lagföring (Ds 2018:9) om förändringar i 24 kap. 2 § rättegångsbalken.

Oavsett dessa synpunkter finns dock ingen erinran mot den lagtekniska lösningen som valts vid föreslagen höjning av straffmaximum.

Hovrätten tillstyrker förslaget att grov olovlig körning ges en egen brottsbeteckning i ett nytt stycke.

Grov trafikbrottslighet

Förslaget om införande av det nya brottet grov trafikbrottslighet föranleder följande kommentarer.

Att trafikbrott begås upprepat genererar ingen ytterligare straffvärd följd

Det nya brottet har utformats med bl.a. fridskränkingsbrotten som förebilder. I promemorian redogörs för att förebilderna utgör brott mot en specifik målsägande, där skälet för ett strängare straff vid upprepad brottslighet motiveras av att en allvarigare kränkning i form av ett slags nedbrytande av målsäganden uppstår vid upprepade gärningar. Eftersom trafikbrott inte riktas mot någon individ genererar de inte någon ytterligare kränkning eller annan straffvärd följd genom att begås upprepat. Hovrätten konstaterar att det grundläggande skälet för förebildsbrotten saknas för brottet grov trafikbrottslighet.

I promemorian anförs vidare att straffbestämmelserna i trafikbrottslagen alla har samma primära skyddsintresse: att upprätthålla trafiksäkerheten. Detta kan ifrågasättas (se nedan angående hinder i trafiken och smitning). Vad som i övrigt anförs, t.ex. att bestämmelserna syftar till att skydda alla som har ett intresse av att trafiken är säker, är en argumentation som kan appliceras på flera andra brottstyper. Även om upprepade trafikbrott kan ge uttryck för lagtrots och ett upprepat risktagande i förhållande till andra människors liv anser hovrätten sammantaget att det inte har presenterats tillräckligt starka skäl för att beträffande dessa brott, till skillnad från förebildsbrotten, frångå den normala systematiken innefattande bl.a. att det vid lagföring för flera brott tillämpas s.k. asperation.

Det finns en risk att omständigheter utanför den tilltalades kontroll påverkar straffet

Även om det enligt förslaget ska vara möjligt att beakta tidigare lagföringar vid bedömningen av om gärningarna har utgjort led i ett upprepat särskilt hänsynslöst trafikbeteende anser hovrätten att det finns en risk att den som lagförs flera gånger för enskilda gärningar straffas mildare än den som av något skäl lagförs en gång för grov trafikbrottslighet innefattande likadana gärningar begångna inom samma tidsrymd.

Hinder i trafiken och smitning från trafikolycksplats bör inte ingå

Varken hinder i trafik eller smitning från trafikolycksplats har till primärt syfte att kriminalisera ett risktagande i trafiken. De kan heller inte anses vara sådana brott som är typiskt förekommande vid ett upprepat hänsynslöst trafikbeteende. Hovrätten anser därför att det inte har framförts tillräckliga skäl för att dessa gärningar ska kunna ingå i det nya brottet.

DATUM	DIARIENR
2020-03-17	2019/0349
Ert datum	Ert dnr
2019-12-19	Ju2019/03808/L5

Det bör förtydligas hur det nya brottet ska tillämpas i förhållande till olovlig körning

Ett skäl för att bedöma olovlig körning som grovt brott är att brottet har skett vanemässigt. Ett skäl för att bedöma rattfylleri som grovt rattfylleri är att brottet har inneburit en påtaglig fara för trafiksäkerheten. Detta tangerar skälen för att döma till ansvar för grov trafikbrottslighet. Hovrätten anser att det bör förtydligas hur tillämpningen är tänkt i dessa fall.

Sjöfylleri och fordonsnycklar m.m.

Hovrätten delar slutsatserna att det varken finns behov av ändringar i sjöfyllerilagstiftningen eller regelverket om befogenhet för polismän och tjänstemän vid Tullverket respektive Kustbevakningen att tillfälligt omhänderta fordonsnycklar m.m.

Detta yttrande har beslutats av hovrättspresidenten Erik Brattgård och hovrättsrådet Karin Gustin efter föredragning av hovrättsfiskalen Dennis Jernberg.

Erik Brattgård

Dennis Jernberg